

ירושלים, ח' אלול תשע"ט

08 ספטמבר 2019

הערכות לטיול בו משתתפים תלמידים הסובלים מאלרגיה למוצרי מזון ברמה מסכנת חיים

מטרת ההנחיות אלו לאפשר לתלמיד הסובל מאלרגיה ברמה מסכנת חיים להשתלב, למרות המגבלות החלות עליו, בכל פעילויות המוסד החינוכי, במוסד עצמו ובפעילות חוץ. הכוונה להנחות ולהעלות את המודעות לסכנות אלו מתוך הבנה שאין אפשרות להרחיק לחלוטין את כל האלרגנים מהמסגרות החינוכיות או מהמרחבים שמתקיימות בהם פעילויות מטעמו. היערכות בהתאם להנחיות נועדה להעניק לתלמיד הסובל מאלרגיה מסכנת חיים רשת ביטחון, הן במניעת החשיפה ובצמצומה, והן באפשרות לקבל טיפול מיטבי ומציל חיים במקרה של חשיפה.

שלבי היערכות המקדימה לטיול

1. אין להפלות או להחריג תלמיד על רקע האלרגיה ממנה הוא סובל בטיולים ובכל פעילות חוץ בית ספרית.
2. יש לעדכן את כל הגורמים המשתתפים בהכנת הטיול ובטיול עצמו אודות תלמידים הסובלים מאלרגיה. **היערכות חייבת לכלול הצטיידות במזרק** והכרת נוהל זה להתנהלות במקרה של חשיפה לאלרגן בטיול או בפעילות חוץ בית ספרית.
3. בשלב תכנון הטיול או הפעילות החוץ בית ספרית יש לשוחח עם התלמיד ועם הוריו ולשתף אותם ואת התלמידים האחרים המשתתפים בפעילות בדבר הצעדים שיש לנקוט בהם כדי להבטיח את בטיחותו.
4. יש לתכנן מראש את התפריט במסגרת הארוחות הניתנות לתלמידים בטיול ויש להימנע מהכללת האלרגן בתפריט תוך רתימה של הנהגת ההורים והקהילה לתכנון זה.
5. יש לקיים הסברה והכנה של **הסביבה החברתית** של התלמיד, לגייס את התלמידים לסייע במניעת חשיפה ולפרט אודות המגבלות מבחינת מזון במהלך הטיול שעליהן יש להקפיד.
6. יש להנחות את משתתפי הטיול להימנע מלהביא מזון המכיל את האלרגן אליו התלמיד רגיש, ולנגב את ידיהם לאחר הארוחה במגבונים לחים כדי למנוע חשיפת התלמיד לשאריות המזון. ההתנהלות צריכה להיות מותאמת לגיל התלמידים ולאלרגן אליו התלמיד רגיש.
7. במידה והטיול כולל **לינת לילה** יש להנחות את התלמידים הישנים באותו מתחם עם התלמיד הסובל מאלרגיה להקפיד על הרחקת האלרגן ממקום הלינה.
8. **אין להחתים הורים** על מסמכים המטילים על גורם זה או אחר אחריות לטיפול בילד.
9. ניתן לאפשר להורי התלמיד הסובל מאלרגיה לצאת לפעילות כמלווים (נוסף על המלווים הקבועים בחוזרי מנכ"ל טיולים ופעילויות חוץ בית-ספריות). למען הסר ספק, אסור לחייב הורים לצאת כמלווים ואין להתנות בכך את יציאתו של תלמיד לפעילות.

היערכות במהלך הטיול

- יש לעדכן את המלווה הרפואי בדבר השתתפותו בטיול של תלמיד הסובל מאלרגיה מסכנת חיים ולספק לו את המידע אודות האלרגיה, מהו מוצר המזון או הגורם אליו התלמיד אלרגי, מהם הסדרי ההזנה של התלמיד במהלך הטיול, והיכן מופקד מזרק האפיפן של התלמיד. המלווה הרפואי ייסע באוטובוס בו נוסע התלמיד הסובל מאלרגיה.
- יש להקפיד לנקוט את כל האמצעים הנדרשים, לרבות הרחקת אלרגנים, כדי למנוע את חשיפתו של ילד הסובל מאלרגיה לאלרגנים מהם הוא סובל. במקרה של חשיפה יש לפעול באופן מדויק על פי ההנחיות הרפואיות ועל פי הנהלים שנקבעו.

התנהלות במצבי חירום – חשיפה לאלרגן במהלך הטיול

- במקרה של אירוע שבמהלכו מתפתחת תגובה אלרגית מסכנת חיים יש להגיש טיפול ראשוני ללא דיחוי ולא להסס להזריק את האפיפן, הזרקה לא תזיק – הזרקה תציל חיים – ולאחר מכן להזעיק עזרה רפואית באמצעות פנייה למוקד 101 של מד"א. המוקדן יוכל להנחות את מגיש העזרה הראשונה בביצוע הפעולות הנדרשות עד הגעת העזרה שהוזעקה. במהלך המסלול יש לדאוג לפינוי מידי מול חדר המצב, שיוכל לכוון את החילוץ או הפינוי, במקביל לקשר עם מד"א.
- המלווה הרפואי או עובד ההוראה הנוכח רשאים להזעיק איש צוות נוסף לשם סיוע. הזעקת איש צוות נוסף תיעשה באופן שלא ישאיר את התלמיד ללא נוכחות אדם בוגר לצידו.
- במקרה של אירוע שבמהלכו התפתחה תגובה אלרגית למזון או לגורם אחר אשר חייבה פינוי חירום או שימוש במזרק, יש לדווח על האירוע כ"חריג" במערכות שבהן בית הספר מדווח על אירועים חריגים.

היערכות להגשת מזון בטיול

- לקראת יציאה לטיול או לפעילות חוץ-בית-ספרית שמוגש בהם מזון יש לספק להורים את פרטי הקשר עם גורם ההסעדה, לתיאום הרכב הארוחות שיקבל ילדם במהלך הטיול.
- אם ההורים מעוניינים לספק לילדם את המזון המותאם באופן עצמאי, יש לקזז בהתאם מהתשלום את חלקו היחסי של המזון לתלמיד ביום הטיול.
- במקרה של תלמיד הסובל מאלרגיה לאלרגן שהוא בעל תכונה של פיזור באוויר, על בית הספר לוודא עם ספק המזון כי המזון שסופק לכלל התלמידים לא יכלול את האלרגן.
- יש לאפשר לתלמיד הסובל מאלרגיה להצטייד בארוחה ראשונה מהבית, עדיף באריזה סגורה כדי למנוע מגע של המזון אותו הוא מקבל במזונות אחרים.